

ikke; selv om de ogsaa ville. Det er naturligvis en sørgelig Tilstand at være i. Der er ingen Lighed paa dette Omraade mellem de Herrers Standpunkt før og nu, absolut ikke. — Man skal imidlertid ikke gøre de Herrer Uret; der er et Forhold, hvor de endnu ere ganske, som de vare den Gang, og det strejfer ind paa deres Standpunkt med Hensyn til Kærligheden til Arbejderne. Nu er det jo saaledes, at med Hensyn til Arbejderne ville de gøre alt muligt for, at saa mange som muligt kunne komme ind under Loven. Det var, som jeg har vist, ikke Tilfældet den Gang; men der er en Ting, som de gjorde over for Arbejderne den Gang, og som de gøre over for Arbejderne nu, en Ting, hvor Ligheden imellem de Herrers Standpunkt den Gang og nu tydeligt vises, og som karakteriserer dem ganske slaaende. Det er, at de komme med de samme Beskyldninger mod Arbejderne, om hvem de udtalte, at de ikke ere bange for, maaske endog have til Hensigt, hvor de kunne, paa Samfundets Bekostning at tilvende sig en Fordel, som ikke tilkommer dem. Ordføreren sagde den Gang, at det var ikke umuligt at tænke sig, at en Arbejder vilde se at faa en Rift i Fingeren for i Stedet for at arbejde at faa en Understøttelse — det har jeg ikke før citeret, men det kan ogsaa læses i Rigsdagstidenden: Det ærede Medlem for Viborg Amts 3dje Valgkreds sagde nu, at det foreliggende Forslag vilde frembringe en Tilstrømning af Arbejdere fra Landet til Byerne og sætte en Præmie for, at Landarbejderne skulde gaa fra Landet til Byerne. For at faa nogen Fordel ud deraf, maa Arbejderne jo imidlertid selvfølgelig komme til Skade. Der ligger altsaa i denne Udtalelse en Beskyldning for, at Arbejderne skulde forsøge at skaffe sig et Gode paa Samfundets Bekostning. Dette karakteriserer de Herrers Arbejderkærlighed, deres Arbejdervenlighed, deres Forstaaelse af Arbejderne, og de Herrer kunne lide paa, at Arbejderne nok skulde vide at skatte denne deres sande Kærlighed til Arbejderne paa rette Maade. Dette er Ligheden og Uligheden mellem de Herrer før og nu! (Afbrydelse.) Ja, det er sørgeligt, det ved Gud det er, men faktisk er det. Det staar i Rigsdagstidenden, og den lader sig ikke gøre om.

Imidlertid er der jo ogsaa et politisk Moment ved Sagen. Den ærede sidste Taler (N. J. Larsen) sagde, at han ikke tidligere havde hørt nogen Tale om Politik over for dette Lovforslag; før det ærede Medlem for Aalborg (Bramsen) gjorde det;

han var den eneste, der havde draget det storpolitiske Moment ved denne Sag frem. Ja, selv om vi andre end ere lidt dumme og lidt blinde, kunne vi dog nok se lidt, og vi se da ogsaa nok, at Politik er der alligevel her; der er dog vel ikke Grund til at spille mere Kispus med hverandre end højst nødvendig. Vi vide jo dog meget godt, hvad der skete her oven over. Hvem var det, som der stampede imod Loven og søgte at spænde Ben for den, ganske paa samme Maade som de Herrer nu gøre det? Hvilken politisk Retning var det, der gjorde det? Det var den Retning, som de Herrer moderate til alle Tider og ved alle Lejligheder gøre sig til af, at de slog ned ved Forliget i 1894. Det er den Retning, om hvilken de sige, at hvis de have nogen politisk Fortjeneste, saa er det i hvert Fald den, at de have gjort denne politiske Retning i vort politiske Liv herhjemme umulig for Fremtiden. Naar det ærede Medlem for Viborg Amts 3dje Valgkreds skal til at holde Vælgermøde, vil han imidlertid nu sandsynligvis først rejse til Skafføgård, og det vil til den Tid se overordentlig interessant ud at se det ærede Medlem, og andre af de moderates Førere staa paa Valgtribunerne sammen med den ærede Landstingsmand, til hvem jeg sigter, og som har hjemme i Jylland i Nærheden af det ærede Medlems Valgsted, og sammen med ham undlive eller kritisere denne Lov. Det vil blive den sidste og nyeste politiske Sammensmeltning, vi have set. Det er for mig overordentlig interessant at gaa denne Udvikling i Møde, som jeg dog haaber ikke skal komme til at skade dette Lovforslag. Men saa er der blevet sagt — det var det ærede Medlem for Sakskøbing, der blandt meget andet ogsaa sagde dette — at det Resultat, som her forelaa, var sørgeligt; vi skulde dog tale ganske sagte om denne Lov, naar der ikke kunde fremvises bedre Resultat af 20 Aars Arbejde paa en Sag end det, som her forelaa. Jeg vil imidlertid sige til det ærede Medlem og til enhver, der staar hans Opfattelse paa de sociale Reformers Omraade og i politisk Henseende nær: Vi, der have levet med i Rigsdagen i saa mange Aar, at vi have oplevet Ti-Minutters Reformperioden her i Rigsdagen, vi ere ikke opfyldte af Beundring for de Herrers sociale Reformlove og Reformarbejde, saa de selv skulde vistnok hellere end nogen anden tale lidt sagte om sociale Reformers her i vor Rigsdag, og om de Resultater, som ere komne ud af det Arbejde, som de have været Ledere af. Jeg tror nok, at det bliver ikke saa meget